

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ'İN “KIRMIZI PAZARTESİ” ADLI ROMANINDA TOPLUMUN SUÇLA OLAN İLİŞKİSİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN CRIME AND SOCIETY IN GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ'S NOVEL “CHRONICLE OF A DEATHFORETOLD”

Melike YAZICI ÇANGUR

Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, melike.yazici@ankara.edu.tr

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih: 1 Mart 2020
Kabul edildiği tarih: 5 Kasım 2020
Yayınlanma tarihi: 15 Aralık 2020

Article Info

Date submitted: 1 March 2020
Date accepted: 5 November 2020
Date published: 15 December 2020

Anahtar sözcükler

Namus Cinayeti; Gerçek Suç;
Sessizlik; Toplum

Keywords

Honor Killing; True Crime; Silence;
Society

Öz

Bu çalışmada Kolombiyalı yazar Gabriel García Márquez'in 1981 yılında kaleme aldığı ve kendisine Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandıran kısa romanı *Crónica de una muerte anunciada*'da (Kırmızı Pazartesi) toplumun suçla olan ilişkisi ve edebi bir tür olan gerçek suç üzerinde durulacaktır. Bu amaçla öncelikli olarak gerçek suçun ne olduğu açıklanmaya çalışılacak ve aynı zamanda eserde toplumun suça karşı sessizliği seçmesinin nedenleri hakkında bilgi verilecektir. Kadın bekâretinin toplum için ne kadar önemli olduğu ve bu uğurda işlenen cinayetin toplumca kabul edilebilir bir suç sebebi olmasının nedenleri araştırılacaktır. İşlenen cinayetin suçlularının Vicario kardeşler mi yoksa suça sessiz kalan toplum mu olduğu soruları yanıtlanmaya çalışılacaktır.

Abstract

In this study, it will be mentioned the relationship between crime and society and true-crime as a literary genre in Colombian writer Gabriel García Márquez's short novel (1981) *Crónica de una muerte anunciada* (Chronicle of a Death Foretold), which gave him the Nobel Prize for Literature. To that end, primarily it will be tried to explain what is true crime, and at the same time, it will be given some information about the reasons why society chooses silence against crime. It will be investigated how important women's virginity is to society and why it is committed a crime for this purpose if it is a socially acceptable cause of crime or not. It will be tried to take answers whether the Vicario brothers are the culprits of the murder or the society that remains silent on the crime.

DOI: 10.33171/dtcfjournal.2020.60.2.18

Giriş

Latin Amerika Edebiyatı'nın en tanındık yazarlarından Gabriel García Márquez (1927-2014), 1967 yılında kaleme aldığı *Yüzyıllık Yalnızlık* (*Cien años de soledad*) adlı romanı sayesinde büyülü gerçekçilik akımının öncülerinden biri haline gelmiştir. Ancak, araştırmamıza konu olan eseri, sihirli ve mantık dışı büyülü gerçekçilik öğeleriyle birlikte gerçek suç hikâyesi unsurları da barındıran ve yazarın gazetecilik hünerlerini gözler önüne seren 1981 tarihli *Kırmızı Pazartesi* (*Crónica de una muerte anunciada*) adlı kısa romanıdır. Bu kısa romanı yazar “şimdiye kadar yazdığım en güzel kitap” (García Márquez 6) olarak tanımlamaktadır. Neden en güzel kitap olduğunu ise şöyle açıklamaktadır:

Her zaman bir yazar yazdığı en son romanın en iyi romanı olduğunu sanır. Benim de bu romanım için böyle düşünmemin nedeni, yapmak istediğimi tam olarak gerçekleştirebilmiş olmamdır. Romanlar, yazılırken yazarların elinden kaçıp kurtulmak isterler. Romanın kişileri kendi öz yaşamlarına dönerler, en sonunda da canlarının istediğini yaparlar. Ben hiçbir romanımda bu romandaki kadar ipleri elimde tutamadım. Belki bunu konu ve hacim nedeniyle başarmışımdır. Konusu çok sert olan ve hemen hemen polisiye bir roman gibi işlenen bir yapıt bu. Üstelik de çok kısa. Sonuçtan hoşnutum. Bundan önce de en iyi romanım *Yüzyıllık Yalnızlık* değil de *Albaya Mektup Yok* adlı yapıtımdı. Ben öyle sanıyordum ve bunu da sık sık söyledim. Şimdi de en iyi romanımın *Kırmızı Pazartesi* olduğunu sanıyorum (García Márquez 5-6).

Eser, 120 sayfa olmakla birlikte okurun zihninde bıraktığı etkiyle çıkışı olmayan sonsuz bir labirente dönüşmektedir. Bu labirenti oluşturan sorulardan birkaçı şunlardır: Santiago Nasar gerçekten kendisine inat edilen suçu işledi mi? Ángela Vicario, gerçeği tüm çıplaklığıyla açıkladı mı, yoksa yalan söyleyerek gerçek sevgilisinin ya da ensest bir ilişkinin ortaya çıkmasını mı engelledi? Cevabını eserde bulamadığımız bu sorular okurda yaratılmak istenen bir iç çatışmanın ürünüdür. Yazar, polisiye romanın en önemli çıkış noktalarından biri olan whodunit? (kim yaptı?) sorusunu eser boyunca defalarca cevaplamışken, suçun neden toplumca bu kadar kolay bir şekilde kabullenildiği net bir şekilde açıklayamamış ya da açıklamak istememiştir. Bu hususta dikkat etmemiz gereken önemli noktalardan biri, anlatılan hikâyenin gerçekten yaşanmış olduğudur. Yazarın annesi oğluna rica ettiği için söz konusu olayın gerçek kahramanlarından Margarita Chica Salas (eserdeki adıyla Ángela Vicario)'ın annesi ölünceye dek yazar yaşananları kaleme almamıştır. Bir diğer gerçek kahraman Miguel Reyes Palencia (eserdeki adıyla Bayardo San Román), onuruna hakaret edildiği gerekçesiyle yazara dava açmış ancak kazanamamıştır. Bunun üzerine, yaşananları *La verdad 50 años más tarde (50 Yıl Sonra Gerçekler)* adı altında yazıya dökmüş ve olayları kendi gerçekliğiyle anlatma yoluna gitmiştir. Gabriel García Márquez sayesinde kazandığı ünden faydalanma isteğinin onu böyle bir kitap yazmaya özendirdiği ve her ne kadar onurunun zedelendiğini iddia etse de ekranlarda ve gazete sayfalarında görülmenin gururunu okşamış olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte, Margarita Chica Salas, Miguel Reyes Palencia'nın aksine gözlerden uzak, sade bir yaşam sürmeyi tercih etmiştir. Margarita Chica Salas'ın konu ile ilgili bir açıklama yapmamış olması da olayın gizeminin çözülmesini imkânsız kılmaktadır.

Yazımıza konu olan *Kırmızı Pazartesi*'nin konusu ise kısaca şöyledir: Genç ve zengin, ancak zenginliğinin nereden geldiği bir sır olan Bayardo San Román, bir gün yolda gördüğü Ángela Vicario ile evlenmeye karar verir ve gösterişli bir düğün yapabilmek için parasını cömertçe harcamaya başlar. İsteddiği her şeye sahip olan Bayardo San Román, Ángela Vicario'yu da elde etmekte zorlanmaz. Gerdek gecesi eşinin bakire olmadığını fark eden Bayardo San Román, aynı gece Ángela'yı baba evine geri götürür. Bunun üzerine, ikiz kardeşler Pedro ve Pablo kız kardeşlerinin yaşadığı bu felâkete kimin sebep olduğunu sorar ve Arap kökenli Santiago Nasar'ın ismini duyar duymaz ellerine geçirdikleri bıçaklarla sokağa fırlarlar. Gece boyunca herkese Santiago Nasar'ı öldüreceklerini söyledikleri halde kimse onlara inanmaz ya da inanmak istemez. Halk, Santiago Nasar'ın öldürüleceğini bile bile sessiz kalmayı tercih eder.

1951 yılında, Sucre kasabasında işlenen gerçek bir namus cinayeti otuz yıl sonra, usta kalem Gabriel García Márquez'in anlatımıyla gün yüzüne çıkmış ve yazara 1982 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazandırmıştır. Bu değerli edebiyat ödülüne layık görülen eseri gerçek suç unsurları çerçevesinde yazımız boyunca değerlendirmeye çalışacağız. Yazarın gerçek suç hikâyesine verdiği tek örnek *Kırmızı Pazartesi* değildir. 1996 yılında yayımlanan *Noticia de un secuestro (Bir Kaçırılma Öyküsü)* de yazarın Pablo Escobar tarafından kaçırılan dokuz kişinin gerçek hikâyelerinden yola çıkarak kaleme aldığı gerçek bir suç hikâyesidir. Yazımızın ilk cevaplaması gereken soru gerçek suç kavramının tam olarak neyi ifade ettiğidir.

Gerçek Suç

Gerçek suç hakkında yaptığımız araştırmada XVII. yüzyıl sonu XVIII. yüzyıl başlarında Elizabeth dönemi İngilteresi'nde hükümlülerin idamdan önceki ve sonraki yaşam öykülerini anlatan şiirlerin türün ilk örnekleri olduğu gözlemlenmiştir. Sansasyon yaratması için bazı öykülere kurgusal öğeler de eklenmiştir. Ancak bu bilgi bizi yanıltmamalıdır. Truman Capote'nin 1965 yılında yayımlanan kitabı *In cold blood (Soğukkanlıkla)*, türü dünya çapında tanınır hale getirmiş olsa da matbaanın icat edildiği XV. yüzyıldan beri basılı gerçek suç hikâyeleri ile karşı karşıyayız (Schechter 6). 1827 yılında Blackwood's Magazine adlı dergide yayımlanan Thomas De Quincey'in deneme türündeki kitabı *On Murder Considered One of the Fine Arts'ta (Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Cinayet)* gerçek suç üzerine yazılan yazılarda nelere dikkat edilmesi gerektiği hakkında bilgi verilmektedir. De Quincey, bizlere suç işleyen insanların ne derece kanlı düşüncelere sahip olduğunu düşünmek yerine bizlerin toplum olarak suçu nasıl yorumlamamız gerektiğini anlatmaya çalışmaktadır. Ele

aldığımız eserde suçun nasıl anlaşıldığını ise yazımızın devamında açıklamaya çalışacağız.

Gerçek suç, polisiye ve kara roman türlerinde olduğu gibi daha çok Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ve Avrupa ülkelerindeki örneklerden yola çıkılarak araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Kolombiya'nın gerçek suç hikâyeleri ile tütün İspanyol edebiyatındaki ilk örnekleri sayesinde tanışmış olabileceği varsayılmaktadır. XVIII. yüzyıl İspanyasında darağacına giden suçluların öykülerini anlatmak amacıyla dört sayfayı geçmeyen resimli şiirler (pliegos sueltos) sokaklarda asılı duran ipler üzerinde sergilenmiştir. Sergilenen resimli şiirler neticesinde kanlı cinayetler, ensest ilişkiler, çocuk istismarı ve tecavüz haberleri halkın fazlasıyla ilgisini çekmeye başlamış ve yasaklanmıştır. İspanya'dan Kolombiya'ya kolonileşme dönemde gelmiş olduğu varsayılan resimli şiirler Kolombiya'da şiir ve düz yazı şeklinde örneklerle yer almıştır. Günümüz Kolombiyası'nda pek çok dünya ülkesinde olduğu gibi gerçek suç hikâyeleri dijital medya serisi (podcast), film veya televizyon dizisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak yazımız için asıl önemli olan ele aldığımız eserden yola çıkarak edebi tür olarak gerçek suçun ne olduğunu gösterebilmektir.

Gerçek suç hikâyeleri, gerçekten işlenmiş suçların yazarlarca incelenerek kitap haline getirildiği, bir nevi yeniden şekillendirildiği edebi türdür. Bununla birlikte, suç kurgusu olan roman türlerinde (dedektif romanı, polisiye romanlar vb.) hayali bir suç üzerinden hikâye anlatılmaktadır. Her iki türde de suç olmalıdır, ancak gerçek suç hikâyelerinde akıl almayacak denli kanlı ve sebepsiz suçlar olduğu unutulmamalıdır. Gerçek suç hikâyesi için malzeme toplanabilecek en doğru yerin gazete kupürleri olduğu gözlemlenmektedir. Ülke genelindeki suç haberlerini takip edebilecek yakın dostlar ve aile bireyleri olduğu müddetçe yazarın kurgulamak istediği hikâye için malzeme bulması kolaylaşmaktadır (Provost). Gerçek suçun aksine suç kurgusuyla yazılmış romanlarda işlenen cinayetin bir mantık üzerine kurulu olması gerekmektedir.

Kırmızı Pazartesi özelinde konuşmamız gerekirse, yazar, olayın yaşandığı kasabada bizzat bulunmuş ve anlatılan hikâyeye tanıklık etmiştir. Olayın yaşandığı 1951 yılında, haberin kasaba halkı için sansasyonel bir durum haline geldiği tahmin edilmektedir. Gerçek suç hikâyelerinin her zaman sansasyonel bir yanı da bulunmaktadır. Sansasyonel kelimesi XIX. yüzyılda ortaya çıkmış ve edebi bir eserin ya da bir gazete haberinin halkta fazlasıyla duygusal tepkiye sebep vermesi nedeniyle anlatılan şeyi değersiz olarak nitelendirmek amacıyla kullanılmıştır (Wiltenburg 1378). Günümüzde sansasyonel kelimesi o kadar da kötü bir izlenim

yaratmamaktadır; çünkü sansasyonel bir haber ya da edebi bir eser halkta merak uyandırmakta ve gazete tirajını ya da kitap basımını olumlu yönde etkilemektedir. Gerçek suç hikâyelerinin anlatıldığı eserler çağımızda fazlasıyla ilgi görmektedir. Gerçek suç hikâyeleri, belgesel niteliği taşıyıp olaylar hakkında bilgi sunar; ancak gerçek suç hikâyelerinin özünde toplumun kökleşmiş sorunlarına ışık tutmak yer almaktadır (Nickerson 125-126). Gerçek suç hikâyeleri üç farklı şekilde kaleme alınabilir. Gerçek suç birebir aktarılabilir, belgesel türünde ele alınabilir, ya da imgesel bir anlatım dili seçilir. İmgesel anlatımda olayın gerçekleşme zamanlarında kırılmalar olur, gerçek suç kurguyla anlatılır (Wade 38-39). Yazar Gabriel García Márquez'in kaleme aldığı eserde işlenen cinayet gerçek, fakat olayın kahramanlarının isimleri ve tanıklıkları kurgudur. Bu açıdan baktığımızda yazarın imgesel bir anlatı türünü seçtiğini söyleyebiliriz. Yazarın karakter isimlerini değiştirmekteki asıl amacı gerçek kişilerin ahlâki anlamda korunmasının yanında işlenen suçtan etkilenen kişilerin toplumca hedef gösterilmesini engellemektir (Miles 60). Yazarın, büyümlü tekniği sayesinde herkes ilk sayfadan kimin öleceğini bilmekte ama en son sayfaya kadar gerçekten ölüp ölmeyeceğinden emin olamamaktadır. Yazarın ustalığı, hikâyeyi anlatırken gerçekte olanlara ayna tutmak yerine onu okuyanların hayal gücünde yeni bir maceraya çevirmek ve çarpıcı bir şekilde yansıtabilmesinde yatmaktadır. *Kırmızı Pazartesi* çok satanlar listesinde yer almak için gerekli tüm özelliklere sahiptir. Ancak, bu kalıpların dışına çıkıp romanı gazete kroniği, polisiye roman, beyaz roman, tefrika romanı ve biraz da tiyatro unsurları barındıran bir hale dönüştürmüştür (López de Abiada ve Peñate Rivero). García Márquez, *Kırmızı Pazartesi*'yle polisiye ve gazete kroniği arasında mekik dokuyarak melez bir tür ortaya çıkarmıştır. Suç kurgusu metinleri yazarlara asıl işlemek istedikleri konuyu kendi kalemlerine uyacak şekilde anlatmaya zemin hazırlar (Allan ve diğerleri). Yazarımızın yarattığı melez roman biz okurlara cinayetin kim ya da kimler tarafından işlendiğini ya da işlenen suçun sebebini açıklamaktan öte toplumun suçla olan imtihanını gözler önüne serer.

Eseri gerçek suç hikâyesi olarak tanımlamamızdaki tek dayanağımız sadece cinayetin işlenmesi, suçlu ve mağdurların bilinmesi üzerine kurulu değildir. Gerçek suç hikâyelerinde de suç romanlarında olduğu gibi belli başlı soruların yanıtı aranır. Bunlardan birçoğuna yazar Stephen Wade'nin 2009 yılında yayımlanan *Writing true crime (Gerçek Suçu Yazmak)* adlı kitabında bahsettiği şekilde örnek verebiliriz: Neden suç işlendi? Zanlı/Suçlu neden kurbanının sırtında sigara söndürecek kadar ondan nefret ediyor? Bu sorular, diğer suç romanlarında da sorulan genel sorulardan birkaçıdır. Ancak en önemli soru suçun işlenmiş olduğu toplum ile suçlu-maktul arasındaki ilişkidir (Wade 23).

Araştırmamıza konu olan romanda ilk sorunun cevabı çok açıktır. Santiago Nasar'ın Ángela Vicario'nun ırzına geçtiği söylenmektedir. Bu sebeple, namusu lekelenen genç kızın intikamını almak için Pedro ve Pablo Vicario kardeşler, Santiago Nasar'ı bıçaklayarak öldürmüştür. İkinci soruyu cevaplamamız gerekirse, Santiago Nasar'dan sadece Vicario kardeşler değil, kasaba halkının neredeyse tamamı nefret etmektedir. Bu sebeple öldürüleceği toplum tarafından bilindiği halde Santiago Nasar'ı kaçması için kimse uyarmamıştır. Toplum, Santiago Nasar'ı kendi zihinlerinde zaten öldürmüştür ve cismen ölmesi de onları ne üzmüş ne de mutlu etmiştir.

Vicario kardeşlerin işledikleri cinayet mantık çerçevesine oturtulmaya çalışılmış olsa da okuru tam anlamıyla ikna edememektedir. Gerçek suç hikâyelerinde, suçu işleyen kişinin nedenleri mantık çerçevesinde irdelenmeyi gerektirmemektedir. Gerçekte çoğu suç küçük ölçekli olmasına rağmen, yarattığı toplumsal etki açısından oldukça büyüktür (Arnott 31). Çünkü birey sadece canı öyle istediği için bile suç işleyebilir. Ancak suç kurgusu içeren romanlarda en önemli hususlardan biri okuru okuduklarının mantıklı olduğuna ikna etmektir. Suç nerede, ne zaman ve ne sebeple işlendiyse her birinin kanıtı olmak zorundadır. Bununla birlikte gerçek suç hikâyelerinde çoğu zaman suçu kimin işlediği bilinemez ve bilinmemesi de okur tarafından yadırganmaz. Gazetelerin üçüncü sayfa haberlerinde ve televizyonların sabah kuşaklarında artık sıkça rastlar olduğumuz gerçek suç hikâyeleri, birkaç gün içinde unutulurken yerini yeni suç hikâyelerine bırakmaktadır. İnsanoğlu dünyada var olduğu müddetçe suç ve suç hikâyeleri son bulmayacak ve biz de onları okumaya, izlemeye ya da dinlemeye devam edeceğiz. Çoğu okur gerçek suçu gazetecilikle kıyaslayıp edebiyattan farklı bir şey olarak değerlendirme yoluna giderken, edebiyat olarak tanımlanan pek çok şey üç arabanın aynı anda kaza yapması kadar sıradan karşılanabilir. Bunun yanında bir gazete haberi o kadar güzel yazılır ki okurda güzel bir edebi ürün okumuş hissi yaratır (Madison Davis 3). Gerçek suç hikâyeleri de yazarının kaleminde değerlendirilir ya da değersizleşir.

Şikago doğumlu kara roman yazarı Raymond Chandler'e göre okurun suç anlatılarında asıl önemseddiği şey eylemlerdir. Ancak hem okur hem de Chandler için daha çok önemli olan diyaloglar ve tasvirler içerisinde yer alan duygulardır. Yazarlar için en etkili yazma egzersizi karakteri eylem içerisinde duygularını da ön plana çıkararak anlatmaktır (Earnshaw). Gabriel García Márquez, *Kırmızı Pazartesi*'nde cinayetin nasıl işlendiğinden ya da cinayeti işleyen kişinin kim olduğunu anlatmak yerine roman kahramanlarının iç dünyasını anlatmaya çalışmıştır. İç dünyaları ile

birlikte toplumun genel bakış açısını da bizlere yansıtmıştır. Eserde suç ögesi bir süre sonra sadece bir araç haline gelmektedir. Aslolan toplumun suça tepkisi ve tepkinin sebep olduğu sonuçtur. García Márquez, karnavalımsı bir anlatıyla suç-araştırma-sonuç şemasını çözüm-suç-araştırma şemasına dönüştürerek bu kalıbı tersine çevirmiştir. Suçlu bir kişi değil kaderin kendisidir. Suçlu toplumun ortak ruhudur (akt. Reyes Calderón 187).

Suç ve Toplum

Suç kavramı yasak olan ve ceza gerektiren davranışlar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Suçun hukuki açıdan bir yaptırım gerektirmesi için delillerle ispatlanması gerekmektedir. Suç olarak kabul edilen davranışlar içine cinayet, casusluk, organize suçlar, soykırım, katliam, hırsızlık, nitelikli dolandırıcılık, ensest, tecavüz, vatana ihanet, bilişim suçları vb. pek çok suç türü ilave edebilmektedir. “Toplumun suça olan bakış açısı, suçun toplumsal gerçekliği ve suç hakkındaki fikirlerinden kaynaklanır” (Quinney 207). Suçun tanımı toplumdan topluma değişim gösterebilir. Suç, insanın içinde bulunduğu çevreye, eğitim ve gelir düzeyine göre de çeşitlilik göstermektedir. Ana malzemesi toplum ve toplumu oluşturan birey olan edebiyat ürünleri için suç, toplumdan bağımsız olarak düşünülemeyecek denli önemli bir yazı konusu haline gelmektedir. Suç kurgusuna dayalı eserlerde çoğunlukla toplumsal sorunlar hakkında okuru bilgilendirme amacı yatmaktadır. Kaynağı gerçek suç olan hikâyelerde de durum değişmemektedir. İnsanın olduğu yerde suç kaçınılmaz bir eylemdir. Suçun niteliği karşısında toplumun çıkardığı sesse bazen yüksek bazen de cılız haldedir. Toplum çoğu zaman kendi adaletini kendi değer yargılarıyla sağlar.

Ele aldığımız eserdeki toplumsal sessizlik ve toplumsal göz yumma başkahraman Santiago Nasar’ı an be an ölüme götürmüştür. “Dünyada hiçbir ölüm bu kadar açığa vurulmuş değildi” (García Marquéz 54). Ancak açığa vurulan bu ölümden toplumun suç ortaklığını görmezden gelmek mümkün değildir. Eserin İspanyolca aslı *Crónica de una muerte anunciada (Önceden Bilinen Bir Cinayetin Kroniği)* bir kronikten daha çok bir suç ortaklığı romanıdır. Toplum, Santiago Nasar’ı kurtarabilecekken, Vicario kardeşlerin namus için cinayet işlemesi gerektiğine inanmış ve sessiz kalarak onlara destek olmuştur (Méndez 174). Gabriel García Márquez, Vicario kardeşlerin her fırsatta cinayet işleyeceklerini söylemelerini, söz konusu namus cinayetini absürd hale getirmek için kullanmıştır (Méndez Rámirez 939). Toplumun suça karşı sessizliğinin altında Santiago Nasar’ın Arap kökenli olması ve ötekileştirilmesinin de yattığı gözlemlenmektedir. Para ve beraberinde gelen

güç onun kolayca öldürülemeyeceği izlenimi vermiş olsa da toplumun içten içe Santiago Nasar'ın ölümünü istediği görülmektedir. Ne de olsa bir genç kızın ırzına geçmiş ve onu bu lekeyle yaşamaya mahkûm bırakmıştır. Yazar, Santiago Nasar'ın cinsel saldırı suçu işleyebilme potansiyelinin olduğunu okurlara göstermek amacıyla hizmetçi Victoria Guzman'ın kızı Divina Flor'u Santiago Nasar'dan korumak için şöyle dediğini aktarır:

Kahve fincanını almaya geldiğinde Santiago Nasar, kızı bileğinden yakalamış,

Artık kendini yetiştirmek zamanı geldi kız, demişti.

Victoria Guzman da hemen elindeki kanlı bıçağı göstermiş ve hiç gülmeden,

Çek elini kızımdan! Yaşadığım sürece onu yemene izin vermeyeceğim!
Diye bağırmıştı.

Victoria Guzman'ı genç kızlığında İbrahim Nasar baştan çıkarmıştı. Çiftliğin ağullarında birçok yıl onunla gizli gizli sevişmiş, ateşi sönünce de evine hizmetçi olarak almıştı. Kadının daha önceki kocasından olma kızı Divina Flor kendini Santiago Nasar'ın gizli zevklerinin oyuncacı olarak görüyor, bu düşünce onu şimdiden korkutuyordu (García Márquez 15).

Divina Flor'a karşı bir suç işlenmemiş olsa da bu ihtimal bile okurun zihninde bir pencere açmış ve Ángela Vicario'nun suçlamaları da hiçbir kanıt olmamasına rağmen toplumca kabul edilebilir hale gelmiştir. Aksi takdirde, cinayet işleyeceği bilinen Vicario kardeşlerin toplumca bu denli suskun karşılanması mümkün olamazdı. İnsanlar susarak suça ortaklık etmiş, Santiago Nasar'ın evine gönderilen ihbar mektubu bile ev halkı tarafından fark edilmemiştir.

Bu arada kimliği hiçbir zaman saptanamamış olan biri, kapının altından bir mektup atıvermişti. Mektupta Santiago Nasar uyarılıyor, onu öldürmek için bekledikleri bildiriliyor, ayrıca cinayetin işleneceği yerle nedenleri ve komployla ilgili olarak bazı kesin ayrıntılı bilgiler veriliyordu. Santiago Nasar evden çıktığı zaman mektup yerdedi, ama onu görememişti. Yalnız o değil, cinayetten sonra Divina Flor'la birlikte hiç kimse uzun süre mektubun farkına varmamıştı (García Márquez 20).

İhbar mektubu da Santiago Nasar'ın öleceğini bilen ama susan kasaba halkından farksız bir şekilde evdeki yerini almıştır. Yazar, Santiago Nasar'ın kaçınılmaz olana adım adım yaklaşması için yoldaki çakıl taşlarını birer birer ortadan kaldırmıştır.

Kasaba halkının Vicario kardeşlerin istemedikleri halde işlemeye yeltendiği cinayete sessiz kalmaları, halkın suçun işlenmesini yani Santiago Nasar'ın öldürülmesini istediğini göstermektedir (Penuel 754). Santiago Nasar'ın evinde hizmetçilik yapan Victoria Guzman da ölüme sessiz kalan kişilerden biridir.

Victoria Guzman da, kesin bir tavırla kendinin de kızının da Santiago Nasar'ı öldürmek için beklediklerini bilmediğini söylemişti. Bununla birlikte aradan yıllar geçince Santiago Nasar kahvesini içmek için mutfığa girdiğinde olup biten her şeyi bildiklerini kabul etmişti. Ana-kız, bu gerçeği, saat beşten sonra biraz süt istemek için gelen, bu arada cinayetin nedenleriyle katillerin pusu kuracakları yeri söyleyen bir kadından öğrenmişlerdi. Victoria Guzman bana «Bunların sarhoş palavraları olduğunu düşünerek Santiago Nasar'a haber vermedim, » dedi. Bununla birlikte annesinin ölümünden sonra kendisini görmeye gittiğimde Divina Flor gerçeği söyledi. Annesinin Santiago Nasar'ın öldürülmesini içtenlikle istediği için ona durumu bildirmediğini anlattı (García Márquez 18).

Vicario kardeşler, Pablo ve Pedro, işlemeye niyetlendikleri suçu engelleyecek birini aradıkları halde bu kişiyi bulamamışlardır. İşledikleri suçun cezasını çektikten sonra hayatlarına kaldıkları yerden devam etmiş ve olayın üzerinden geçen yirmi yılın ardından cinayeti aydınlatmak isteyen gazeteci-anlatıcıya olayı soğukkanlılıkla anlatmışlardır.

Eserde göze çarpan özelliklerden biri de eserin polisiye roman tarzına çok yakın olmasına rağmen bu türü tamamıyla temsil etmemesidir. Eserde, geleneksel dedektif romanlarına özgü olarak suçun bizzat kendisi ve suçun sebeplerinin araştırılmasına rastlamaktayız (March 62). Kimin öldürüleceği romanın ilk sayfasında belirtilmiş olmasına rağmen, suçlunun gerçekte öldürülen kişi mi yoksa başka biri mi olduğu sürüncemede bırakılmıştır. Sürüncemede kalan bu unsur okurun heyecanını diri tutmakta ve eserin bir solukta okunmasını sağlamaktadır. Bu şekilde, García Márquez dedektif romanlarının şüphe ve iki anlamlılık özelliklerini romanın anlatı yapısına, ahlâki ve hukuki boyutlarına da uygulamıştır. Okur, önceden ima edilen ya da önceden haber verilmiş bulunulan bu durumun cinayeti değersizleştirdiği izlenimine kapılır. Okurun çok daha belirsiz olan olasılıkları dikkate alması

gerekmektedir. Bu olasılıkların içine kazara ya da kasıtlı olarak işlenen suçun hukuki anlamda gerçekten çok uzak bir sonuç doğurmuş olması da girmektedir (Cavallaro 34).

Kadın bekâretine dayanan namus, işlenen cinayet için geçerli bir sebep sayılmış ve yargıçlar da bu durumu haklı bularak davayı kapatmıştır. Kasten adam öldürülmüş ancak namus hafifletici bir sebep olarak gösterilmiştir. “*Avukat, cinayetin bir onur sorunundan doğduğunu ve yasal savunma amacıyla işlendiği tezini savunmuş, bu da yargıçlarca kabul edilmişti. Davanın sonunda ikizler gerekirse bin kez bile olsa aynı nedenler yüzünden aynı şeyi yapacaklarını söylemişlerdi*” (García Márquez 52).

Vicario ailesinde erkek kardeşler fiziki bir hapisanede cezalarını çekerken, Ángela Vicario, yaşadığı utanca hapsolmuş bir şekilde yaşamına devam etmiştir. Cinayet işleyen kardeşler hapis cezası sona erince toplumca kabul edilmesine rağmen Ángela doğduğu kasabaya geri dönememiştir. Toplumsal ahlâk, erkeğin namus için döktüğü kanı haklı görürken, mağdur olan kadını dışlayarak, onu sosyal hayattan mahrum bırakmıştır. Kadının bedeni, toplumun üzerinde söz hakkı olan bir nesneye dönüşmüş, kadın da aklına ilk gelen ismi söyleyerek kendine yapılan hakaretin intikamını almış olabilir. García Márquez’in araştırmamıza konu olan eserinde gerçek suçlunun kim olduğunu keşfetmekten daha önemli olan şey toplumdaki sınıf farkı, ırkçılık ve suça neden göz yumulduğunu anlayabilmektir. Santiago Nasar Arap kökenli olduğu için toplum ırkçılık yaparak onun ölmesine seyirci kalmıştır.

Santiago Nasar’ın öldürülmesinde normalde yanından ayırmadığı silahının o gün evde kalmasının da payı olabileceği düşünülmektedir. İlahi bir gücün, öldürülmesini kolaylaştırıyor olabileceği varsayılabilir.

Randevularına gittiği zaman belinde 357 Magnum marka silahını taşırdı. Kendi deyişine göre bu silahın zırhla kaplı mermileri bir atı ikiye bölebilirdi. (...) Uyurken tıpkı babası gibi yastığının kılıfında bir silahla uyurdu. Ama o gün evden çıkmadan önce şarjörden mermileri boşaltmış, tabancasını gece masasının gözüne koymuştu (García Márquez 10-11).

İlahi bir gücün Santiago Nasar’ı görünmez kıldığının savunulup savunulamayacağı tartışılır. Bununla birlikte hikâyenin her bir satırını Santiago’yu ölüme götüren birer adım gibi kabul edilebilir. Santiago, herkesin gözünün önünde ama görünmez bir haldedir.

Sabah saat altıyı kırk beş geçiyordu. Bu eve o güne kadar bu saatte hiç kimse, bir doktor bile girmemişti. Santiago Nasar, Yamil Shaium'un dükkanında Cristo Bedoya'dan ayrılmıştı. Meydanda büyük bir kalabalık vardı ve herkesin gözü onun üstündeydi. Flora Miguel'in evine geldiğini bunca kişi arasında kimsenin görmemiş olması inanılacak şey değildi. Sorgu yargıcı bunu vurgulayacak bir tanığı benim gibi aynı inatla, ama boş yere arayıp durmuştu. Nitekim sorgu dosyasının 382'nci sayfasının kenarına kırmızı mürekkeple bir not çıkmış, bu konudaki düşüncesini şu cümleyle dile getirmişti: «Kader görünmemize de engel oluyor.» Gerçekte Santiago Nasar herkesin gözleri önünde ana kapıdan eve girmiş, görünmemek için de hiçbir çaba harcamamıştı (García Márquez 112-113).

Silahını evde bırakan Santiago Nasar, kendine gönderilen uyarı mektubunu da görmeyerek, dörtnala ölüme koşmuştur. Santiago Nasar, Flora Miguel isminde bir genç kızla evlenecektir ve bir önceki gece düğününe katıldığı arkadaşı Bayardo San Román'ın düğünü gibi şaşaalı bir düğün yapacağını anlatan, geleceğe dair ümitleri olan 21 yaşında servet sahibi bir delikanlı olduğu görülmektedir. Eğer Santiago Nasar gerçekten Ángela Vicario'yu iğfal ettiyse neden düğününde eğlenmiş ve Bayardo San Román'la birlikte içki içmiştir? Bu konu da eser boyunca cevaplanamayan sorulardan biridir. Yazarın, Santiago'yu suçsuz göstermek için bulduğu yollardan biri olduğu çıkarımında bulunulabilir.

Angela Vicario, herkes tarafından uygun bir damat adayı olarak görülen Bayardo San Roman'a aşık olmadığını ve bu yüzden evlenmek istemediğini söylediğinde annesinin verdiği cevap şöyledir: *Aşk da öğrenilir, kızım!* (García Márquez 39). Ángel Vicario, gerdek gecesi eşi tarafından baba evine bırakıldıktan sonra annesinden şiddet gördüğü sırada yaşadığı acının da etkisiyle kendi haline üzülmeyi bırakıp eşi için göz yaşları dökmüş ve ona sevgi beslemeye başlamıştır. Çektiği acı eşine günden güne aşık olduğunu anlayacağı bir sınav haline gelmiştir.

Bana açılmaya karar vermeden önce evine teslim edildiği o gecedan sonra Bayardo San Roman'ın, kalbinin derin köşesinde yer aldığını hiç kimse bilemezdi. Bu Tanrı esini gibi bir şey olmuştu. «Annem beni dövmeye başladığı zaman birdenbire onu anımsadım.» Bu söyledikleri doğrudur. Kocasını için acı çektiğini bildiğinden yumrukların acısını daha az duymuştu. Davranışı karşısında biraz şaşırılmış, olmakla birlikte yemek odasının kanapesi üstünde hıçkırık hıçkırık ağlarken Bayardo'yu düşünmeyi sürdürmüştü. «Yumrukların ve olup bitenlerin etkisiyle ağlamıyordum. Onun için ağlıyordum» (García Márquez 92).

Ángela Vicario eski eşine mektuplar yazarak ona olan aşkını anlatmaya çalışmıştır. Mektuplarının hiçbirine cevap alamamıştır. Sınavın en zor kısımlarından biri de budur. Ancak Bayardo San Roman bir gün açılmamış mektuplarla dolu bavuluyla Ángela Vicario'nun karşısına çıkmıştır. Penuel'e göre Bayardo ve Ángela birbirlerini sevmeye başladıkları an fiziksel bekâretin bir anlamı kalmamış ve Ángela Bayardo'nun gözünde yeniden bakire olmuş ve bekâret eserde sadakatin yerine geçen bir metafor haine gelmiştir (Penuel 755). Santiago'nun öldürülmesi bekâretin önemini ortadan kaldırmıştır. Temizlenen namus, kadını eski eşi için bir bakireye dönüştürmüştür.

Ángela Vicario'nun gerdek gecesine dek bakire olmayabileceği kimsenin aklından geçmemiştir. *Hiç kimse Ángela Vicario'nun bakire olmadığını aklından bile geçirmemiş böyle bir şey de söylememiştir. Bugüne kadar bir sözü bile olmamıştı* (García Márquez 41). Çünkü Ángela iki ablasının ve annesinin baskısıyla büyümüştür. Belki de bu baskı Ángela'nın bekâretini kaybetmesinde önemli bir rol oynamıştır. Ángela kıt akıllı bir genç kızdır ve arkadaşlarından aldığı tavsiyeler ışığında nişanlısını gerdek gecesinde kandırabileceğine kanaat getirmiştir. Ancak düşünceleriyle tek başına kaldığında eşini kandırmayı onursuzca bulmuştur. Bu sebeple gerdek gecesi bakire olmadığının anlaşılmasında için herhangi bir çaba göstermemiştir.

“Söylediklerinin hiçbirini yapmadım” dedi. “Çünkü düşündükçe, bunun hiç kimseye, hele hele benim gibi biriyle evlenmek talihsizliğine uğramış zavallı bir adama hiç mi hiç yapılmaması gereken bir kötülük olduğunun farkına varmıştım” En sonunda aydınlık odada hiçbir hileye kaçmadan soyunmuş, ondan sonra da kendisine öğretilen ve yaşamını zehirleyen şeylerin yarattığı korkudan kurtulmuştu (García Márquez 92).

Aslında onursuzca davranan kişi Ángela Vicario'yu satın aldığı bir eşya gibi iade eden kocası Bayardo San Román'dır. Kardeşlerinin ya Ángela'yı ya da bu felâkete sebep olan erkeği öldüreceğini bildiği halde eşini baba evine bırakıp kaçma yolunu seçmiştir. Bayardo San Román, bu cinayetin azmettiricisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Eser, paranın her şeyi satın alabileceğini düşünen bir erkek için ahlâk dersi niteliğinde bir hikâyeye dönüşmüştür. Nitekim Bayardo da eşinin aşkını parayla satın alamayacağını eserin sonunda fark etmiştir.

Vicario ailesinin onurunu temizlediklerine inanmak istedikleri açıktır. Ancak gerçekte Ángela'nın bekâretini nasıl yitirdiği ile ilgili en ufak bir kanıt yoktur. Ángela, belki de içten içe aşık olduğu ve karşılık göremediği Santiago'yu bu şekilde

cezalandırmak istemiştir. “Gerçekte Santiago Nasar’ın suçlu olduğuna kimse inanmamıştı. İkisi de ayrı dünyaların insanlarıydı. Hiç kimse onları birlikte, hele başbaşa hiç görmemişti. Santiago Nasar ona dönüp bakmayacak kadar gururlu bir insandı” (García Márquez 90-91). Ángela Vicario’nun Santiago Nasar ya da başka bir yabancı tarafından değil babası tarafından iğfal edilmiş olduğu görüşü üzerinde de durulmaktadır. Nadia Celis, Ángela’nın babası Poncio Vicario’nun, tıpkı Kral Oidipus oyununda olduğu gibi ensest ilişki yüzünden kör olduğunu ve kızının düğününde herkesin çarpıp geçtiği, önemsemediği ve konuşmadığı bir karaktere dönüşmüş olduğu üzerinde durmaktadır (Akt. Celis 25). Bu düşünceden hareketle, Ángela’yı iğfal edenlerin öz kardeşleri ya da akrabalarından biri olduğu çıkarımına da varılabilir. Santiago, toplum tarafından rahatça tecavüzcü olarak kabul görmüşken, eser boyunca asıl suçlunun Poncio Vicario’nun olabileceği imasında bulunulmamıştır. Babanın kör olması ve kızının bakire olmadığı ortaya çıktıktan kısa bir süre sonra üzüntüden ölmesi işlediği günahın bir bedeli olarak düşünülebilir. Toplumun sessiz kaldığı suç, cinayetin yanında gizlenmeye çalışılan bir ensest ilişki de olabilir. Vicario kardeşlerin Santiago Nasar’ı öldürmek istemedikleri ve onları durdurabilecek birini bulmak amacıyla açıktan açığa cinayet işleyeceklerini bildirmeleri de gerçek suçlunun Santiago olmadığına inandıklarını ve toplumun hareketsizliğinin gerçek suçlunun açığa çıkmasını istememesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Vicario kardeşlerin Santiago Nasar’ı öldüreceğini öğrenen Albay Lazaro Aponte durumu sakin karşılamış ve dükkanda içki içen kardeşlerin elinden bıçaklarını alıp onları sorguya dahi çekme ihtiyacı duymayarak evlerine yollamıştır. Bu umursamazlığına sebep olarak da şunu göstermektedir: “Onları gördüğümde birazcık kabadayılık taslamak istediklerini sandım. Çünkü sandığım kadar sarhoş değillerdi” ((García Márquez 60). Ancak tutuklanmaları gerektiğini savunan dükkan sahibi Clotilde Armenta’ya Albay “Ellerinde kimseyi öldürecek bir şey kalmadı” (García Márquez 60) diyerek cevap vermiştir.

Pablo Vicario nişanlısı Prudenta Cotes’in dükkanına uğramış ve sabah kahvesi içmelerini teklif eden müstakbel kayınvalidesine:

- Daha sonra içeriz, demişti. Şimdilik kaybedecek zamanımız yok.
- Doğru, diye yanıtlamıştı kadın. Namus beklemez (García Márquez 65).

Müstakbel kayınvalidenin vermiş olduğu cevap aslında onun da işlenecek cinayetten haberi olduğunun açık göstergesidir.

Ölümünün hemen ardından otopsisı yapılan Santiago Nasar'ın bedeninden sıcakla birlikte dayanılmaz bir koku yükselmiştir. Gömüldüğü halde tüm kasaba bu kokuyu almaya devam etmektedir. Sessizlik ve umursamazlık yerini kasaba halkını rahatsız eden bir kokuya bırakmıştır. Bu koku, ahlâki çöküntünün metaforik yansımasıdır. Fakat bu dayanılmaz kokuyu en çok hisseden Vicario kardeşler olmuştur. Bunun en önemli sebeplerinden birinin duydukları vicdan azabı olduğu tahmin edilmektedir: *O gün herkes Santiago Nasar gibi kokmaya başlamıştı. Vicario kardeşler bu kokuyu, belediye başkanının kendilerini hapsettiği ve ne yapacağını bilemediği zindanda duymuşlardı* (García Márquez 79-80).

Vicario soyismi, yazarın öylesine seçtiği bir isim değildir. Vicario kelimesi İspanyolcada “başka birinin yerine geçebilecek kişi, vekil” anlamına gelmektedir. Vicario kardeşler, kasaba halkının, özellikle Santiago Nasar'ın ırzına geçmiş olduğu muhtemel kadınların intikamını almış olabilir. Yani aslında katil iki kişi gibi görünüyorsa da, infazı yerine getiren toplumun değer yargılarıdır.

Santiago Nasar ölüm derecesinde üç kez yaralandıktan sonra da sırtını ana kapıya dayamış, işlerini bitirmelerine yardım etmek istiyormuş gibi en küçük bir direniş bile göstermeden onlara yüzünü dönmüştü. Pedro Vicario, sorgu yargıcına, “Artık hiç bağırmadı, gülüyormuş gibi geldi bana” demişti. Bundan sonra da korkunun sınırı dışında gördükleri göz kamaştırıcı bir dünyada bulunmanın heyecanı ile kolayca ve ard arda kapıyı bıçaklamışlardı. İşledikleri korkunç cinayetin etkisiyle kasabadan yükselen çığlıkları hiçbiri duymamıştı. Pablo Vicario, sorgulaması sırasında yargıca “Sanki dört nala giden bir atın sırtında gibiydim” demişti. Sonunda yorgunluktan bitip tükenmişler, bu durum ikisinin de gerçeği anlamalarını sağlamıştı. Ancak Santiago Nasar onlara sanki hiç ölmeyecekmiş gibi gelmişti. Pablo Vicario, bana “Allah kahretsin yeğenim, sen bir insan öldürmenin ne kadar güç olduğunu bilemezsin” dedi (García Márquez 118).

Toplumun değer yargılarına karşı görünen kişi ya da nesnelere ortadan kalkmadıkça toplumsal huzur sağlanamayacaktır. Ancak gerçekte Santiago'nun ölmesi ne halk ne de Vicario kardeşler için huzur sebebi olmuştur. Bir canlının yaşamına son vermek ve buna tanıklık etmek görüldüğü kadar kolay değildir. Toplum da en az katiller kadar bu suçun altında ezilmektedir.

Sonuç

Kolombiyalı yazar Gabriel García Márquez, yazımıza konu olan romanında suç konusunu toplumsal açıdan ele alarak hem kurgusal bir öykü haline getirmiş hem de gerçek suç türünü kendine özgü tarzıyla yorumlayarak gerçek ve hayal olanı birbirine karıştırmıştır. Suç, bazen suçlunun zihninde kurguladığı bir eylem olarak hayata geçmeyi bekler, bazen de suçlunun anlık tepkisiyle sebep beklemeksizin karşımıza çıkar. Toplum, kendi değer yargılarının oluşturduğu bir ortamda bazen ensest ilişkiyi, bazen çocuk yaştaki bireylerin maruz kaldığı cinsel istismarı, bazen de hangi yaşta olursa olsun kadınların tecavüze uğramasına ve hem psikolojik hem de fiziki şiddet görmesine sessiz kalmayı tercih eder. Toplum fertleri sessiz kaldıkları her suçun ortağı olduklarını bile bile bunu yapmaya devam ederler. Ele aldığımız eserdeki toplumsal sessizliğin, tecavüz, şiddet ve cinayet suçlarına yardım ve yataklık olarak kabul edilmesi gerektiği aşikârdır. Eserdeki en belirgin suç toplumun eylemsizliğidir.

Sonuç olarak gerçek suç, bir edebi tür olarak yazarın eserdeki yazım üslubunun tam karşılığı olmamakla birlikte romana uyum sağlamış ve romanın melez halini daha da çekici kılmıştır. Yazarın tek amacı suçu aktarmak olsaydı, bunu olayın gerçekleşmiş olduğu zaman dilimi içerisinde gazetede köşesinde yazar ve bu haber okurda büyük bir etki yaratmayabilirdi. Bununla birlikte, ele aldığı konuyu hem büyümlü hem de gerçek bir dille anlatarak edebiyat eleştirmenlerinin yanında sadık okurlarının da ilgisini üzerine çekmeyi başarmıştır. Eser gerçek suç ile sınırlandırılmayacak kadar kapsamlı bir yapıya, bir solukta okunacak kadar da yalın bir anlatı diline sahiptir. Eserdeki gerçek suç, imkansız bir aşkın, cinsellik tabularının ve sadece kadın bedeninde aranan namusun gölgesinde kalmıştır. Vicario kardeşler için suçun gerekçesi namusken, muhtemel suçlu Santiago Nasar içinse suç şehvâni duygularına söz geçirememesinde aranmalıdır. Ángela Vicario'nun suçuyorsa ailesine karşı sesini yükseltmemesi ve istemediği halde Bayardo San Roman'la evlenmesidir. Toplumun sessizlik kadar belirgin bir diğer suçuyorsa, Santiago Nasar'ı tecavüzcü, Ángela Vicario'yu da namussuz olarak etiketlemesi ve her ikisi için de peşinen ceza kesmesidir. Her iki kahraman için de kendini ifade edebilme şansı verilmemiş olması dikkat çekicidir. Santiago öldürülerek, Ángela da dövülerek ve toplumdan dışlanarak susturulmuştur. Eser boyunca toplumsal yargıların insanların kaderini hızla değiştirdiği, ölümünse olabildiğince basitleştirildiği gözlemlenmiştir. Ölüm en başından bilinen tek gerçek, suçsa aydınlatılmayan tek gizem olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplum ve suç görünmez bir iplikle birbirlerine

bağlanmış ve romanın gizli kahramanı haline gelerek okurlar üzerinde çarpıcı bir tesir bırakmıştır. Toplumun suçla olan sınavından başarısız bir şekilde çıktığı gözlemlenmiştir.

KAYNAKÇA

Allan, Janice ve diğerleri, eds. *The Routledge Companion to Crime Fiction*. Abingdon: Routledge, 2020. Web. 29 Ekim 2020.

Arnott, Jake. "True Crime." *RSA Journal* 158. 5549 (2012): 28-31. Web. 12 Ocak 2020.

Cavallaro, Rosanna. "Solution to Dissolution: Detective Fiction from Wilkie Collins to Gabriel Garcia Marquez." *Texas Journal of Women and the Law* 15. 1 (2005): 1-46. Web. 9 Nisan 2020.

Celis, Nadia. "Entre el "crimen atroz" y el "amor terrible": Poder y violencia en Crónica de una muerte anunciada." *Revista de Estudios de Género y Sexualidades*, Vol. 44, No. 1, (2018): 19-36. Web. 29 Ekim 2020.

Earnshaw, Steven. ed. *The Handbook of Creative Writing*. 2. ed. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2014. 126-133. Web. 14 Temmuz 2020.

García Márquez, Gabriel. *Kırmızı Pazartesi*. Çev. Faik Baysal. İstanbul: Can Yayınları, 1991.

López de Abiada, José M. ve José Peñate Rivero, eds. *Éxito de ventas y calidad literaria*. Madrid: Editorial Verbum, 1996. Web. 2 Mart 2020.

Madison Davis, J. "Recognizing the Art of Nonfiction: Literary Excellence in True Crime." *World Literature Today* 86 (2012):10-12. Web. 2 Mart 2020.

March, Kathleen M. "Crónica De Una Muerte Anunciada: García Márquez y El Género Policiaco." *Inti Revista de literatura hispánica* 16/17 (1982): 61-70. Web. 10 Şubat 2020.

Méndez, Jorgé Luis. *Cómo leer a García Márquez: una interpretación sociológica*. San Juan: Editorial de la Universidad de Puerto Rico: 2000. Web. 13 Mart 2020.

Méndez Ramírez, Hugo. "La reinterpretación paródica del código de honor en Crónica de una muerte anunciada." *Hispania* 73. 4 (1990): 934-942. Web. 6 Temmuz 2020.

Miles, Jack. "Imagining Mayhem: Fictional Violence vs. "True Crime." *The North American Review* 276 (1991): 57-64. Web. 7 Haziran 2020.

- Nickerson, Catherine Ross, ed. *The Cambridge Companion to American Crime Fiction*. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 121-134. Web. 1 Eylül 2020.
- Penuel, Arnold M. "The Sleep of Vital Reason in García Márquez's *Crónica de una muerte anunciada*." *Hispania* 68. 4 (1985): 753-766. Web. 7 Mart 2020.
- Provost, Gary. *How to Write and Sell True Crime: How to Spot Local Stories and Turn Them into Gripping National Bestsellers*. Pennsylvania: Diane Pub Co, 1991. Web. 1 Şubat 2020.
- Quinney, Richard. *The Social Reality of Crime*. New Brunswick: Transaction Publishers, 2008. Web. 29 Ekim 2020.
- Reyes Calderón, Jaime Ricardo. *Teoría y didáctica de los géneros aventuras y policíaco*. Bogotá: Editorial Magisterio, 2003. Web. 15 Mayıs 2020
- Schechter, Harold. "Our Long-standing Obsession with True Crime." *Creative Nonfiction* 45 (2012): 6-8. Web. 7 Haziran 2020.
- Wade, Stephen. *Writing True Crime: A Guide to Skills and Research in Producing Books and Articles*. Brighton: Emerald Publishing, 2009. Web. 9 Mart 2020.
- Wiltenburg, Joy. "True Crime: The Origins of Modern Sensationalism." *The American Historical Review* 109 (2004): 1377-1404. Web. 8 Mart 2020.